

NOVA DOBA

Licljaska knjižnica

Ljubljana

Stani višini ... Oglasi za vsak ... Reklama med tekstom, osmrtnice in zabave ... K 50 v. — Posamezna številka stane 1 K.

Izhaja vsak torek, četrtek in soboto.

Uredništvo Strossmayerjeva ul. št. 1, I. nadstr. Telefon št. 53. Upravništvo Strossmayerjeva ul. št. 1, pritličje. Telefon št. 65. Račun kr. poštnege čekovnega urada št. 10.066.

Nekaj besed k občinskim volitvam.

O izidih obč. volitev v 4 mestih, ki so volila v torek 26. tm., poročamo na drugem mestu. Od 144 občinskih mandatov, ki so bili na razpolago v Ljubljani, Mariboru, Celju in Ptuj, jih je dobila demokratska stranka 44, soc. demokratska 39, komunistična 10, klerikalna 21, nar. socialna 23, združeni klerikalci in narodni socialci 6, ter Samostojni kmetje 1 mandat. Demokratska stranka se je izkazala torej v mestih kot najmočnejša stranka in ji kot taki pripade važna naloga. Izkazalo se je, da so 4 največja slovenska mesta trdno zatočišče napredne in jugoslovanske ideje. Res je, da ni dobila demokratska stranka absolutne večine, česar pa pri visoko razviti socialni diferenciaciji in pri splošni in enaki volilni pravici v mestih z visoko razvito industrijo nobena stranka ne bo mogla doseči.

Izid je razveseljav tudi iz vidika naravnost ostudnega boja nasprotnih strank proti demokratom. Koliko blata in gnojnice je izlilo na nas klerikalno, narodnosocialno in socialnodemokratsko časopisje! Vkljub temu ne le da nismo nazadovali, ampak smo n. pr. v Celju in Ptuj celo razveseljivo napredovali.

Razveseljivo je dejstvo, nazadovanja komunistov, ki so svoje uspehe pri volitvah v konstituante zidali samo na fraze in na povojno psihozo mas. Nazadovali so tudi soc. demokrati, ki so pri volitvah v konstituante zidali svoje uspehe na geslo o republiki in na nezadovoljstvo mas z gospodarskimi razmerami, katere so seveda naprtili demokratom. Klerikalci so — kakor že pri volitvah v konstituante — šli v boj z gonio proti Srbom in proti »centralizmu«. Vkljub temu se tudi pri teh volitvah povprečno niso mogli povzpeti nad uspeh pri zadnjih volitvah 28. nov.

Še par besed o volitvah v Celju. Vsakdo nam mora priznati, da smo vodili volilni boj mirno in stvarno, dokler nas na našo upravičeno kritiko o združitvi v zlorabi stanovniškega vprašanja niso izzvali z nečednimi osebnimi napadi. Takrat smo udarili tudi mi, toda tudi takrat dostojno in trezno. Uspeh našega resnega ravnanja ni izostal. Videli so nas gg. nar. socialci, soc. demokrati in klerikalci že na tleh. Še v torek zjutraj je napovedoval nar. socialistični matador naš popoln poraz. Zaman! Demokratska ideja ima mogočno zaslonbo v krogih celjske-

ga prebivalstva, ne le v vrstah uradništva, trgovine in obrti, ampak celo v vrstah delavstva, ki vidi v takozvanih delavskih strankah le objube in fraze.

Volilni boj je za nami. Demokrati stojimo na stališču, da bode vočigled velikim nalogam, ki čakajo rešitve v novem občinskem odboru, pozabljeno, kar je 1 na eni in na drugi strani zagrešila volilna psihoza. Zavedajmo se, da je to prvi slovenski občinski odbor mesta Celja, v katerem sede po veliki večini zavedni jugoslovani in ki mora v polni meri izpolniti naloge dobrega gospodarja občine.

Pismo iz Prekmurja.

Dne 17. aprila 1921.

Avantura Karla Habsburškega na Madžarsko in njene posledice so se občutile tudi tukaj, kar pač ni čudno, saj smo bili njegovi najbližji sosed. Njegov gostitelj v Sombatelju je celo naš katoliški cerkveni poglavar. Mislim, da to najbolje ilustrira našo potrpežljivost in naklonjenost papeške kurije do naše države. A razven tega je potrebno remedure še marsikaj družega.

Iz vseh pokrajin, ki so v naši oblasti že toliko časa kot Prekmurje, skoro dve leti, so morali fantje v vojake, mlajši kot redni vojaki, drugi pa odslužiti vsaj šesttedenske orožne vaje radi uvrstitve v našo armado. Tukaj pa še nič. Razni naborni in vojni imeniki se pišejo že celo leto, a ne vem zakaj? Ljudstvo si splon domišljuje, da ga ni Boga, ki bi jih mogel spraviti k vojakom. Kaj to cincanje in čakanje ter delo v rokavicah v Prekmurju (vsaj gornjem) doseže, se je pokazalo ravno sedaj. Na občine je prišlo od vojaške komande v Mariboru povelje, da mora biti v vsaki občini za slučaj mobilizacije pripravljene nekaj vprežne živine z vozovi, opremo in vozniki. Iz tega se je izcimila pravcata, splošna mobilizacija, nekaj po krivdi županov, ki odloke po svoje razumejo, še več pa po lastnosti ljudi samih, ki vsako stvar do neverjetnosti pretiravajo. K splošni zmedbi pripomorejo pa še razni tuji in domači, naprošeni in nenaprošeni agenti. Čim večjo neumnost kateri izmisli, tem rajši jo verjamejo in razširjajo. Pametni ugovori, da brez naborov mobilizacija ni mogoča, so kakor bob v steno.

Koliko je bilo pri tem protidržavnega govorjenja, bi nihče ne verjel. Odkrito se je govorilo, da bi v slučaju vojske pač nihče ne streljal na svoje brate Madjare, ampak prestopil na nasprotno stran in

žala na dnu duše, vsa neskončno lepa in blesteča . . . Prenesli so mrak in temo, ker je bilo v duši ogrevaajoče, žarko solnce. In ko je bila bolečina največja, in je bil mrak podoben že temi, se je zgodilo veliko čudo. Usahnil je jek na ustnih in na jeziku je planila tista sveta beseda, tisto žarko solnce, ki je priklopelo iz duš in iz tistega življa, ki se je ogrelo ob tem solncu. Zakaj nizko je visela smrt, tako nizko, da so se peroti njene močile v krvi, in postale tako težke, da so omahnile . . . V kri se je pogreznila smrt, v to žlahtno človeško kri, ki je curljala iz nešteti ran . . . Tedaj je šlo iz ust do ust, iz duše v dušo — tisto veliko čudo . . . — Svoboda —! Milijoni src so zažareli, milijoni duš so zarajali in bilo je eno samo veselje — Svoboda . . .

Zlati časi so bili to, spomina vredni. Sredi med nami je stala, prelepa Svoboda. Cvetje in solze veselja so padale na njo. Veren pogled je bil uprt vanjo in pričakovanje je bilo v pogledu. In odprle so se njene skrinnje, do vrha obložene z dragulji in zlatom. Njeni prsti so segali v ta sijaj in ga razmetali med nas, ki smo planili po njem, kakor berač po belem

puškino cev nazaj obrnil. Preko noči so jo popihali čez mejo skoro vsi moški od 18--35 let. Največ jih je šlo na Madžarsko, ne da bi jih kdo ustavljal. Sicer pa imajo itak svoje skrivne pomagače in poti. Kako bi bilo v slučaju naborov ali resnične mobilizacije, si lahko mislimo.

Značilen dogodek se je pripetil pred dobrim mesecem. Na avstrijski meji so tri, večinoma nemške vasi. Župani istih so po hišah pri belem dnevu pobirali podpise za priklopitev k Avstriji. Naše oblasti so to zvedele menda še ie po avstrijskem delegatu v razmejitveni komisiji. O tožadnem predlogu pa se je po časopisih pisalo. Pri pobiranju teh podpisov se je zgodil še drugi slučaj. Neki posestnik te pole ni hotel podpisati, zato so mu drugi predbacivali, da je Jugoslav. Dotični se je vsled tega ves razžaljen pritoževal proti tretji osebi: »Schauen Sie, mein Lieber, so eine Beleidigung fügen mir die Leute zu; sie sagen, ich sei ein Jugoslav!« Torej, če rečeš komu, da je Jugoslav, je to največje razžaljenje. Navedel bi pa še lahko 100 takšnih in enakih slučajev.

Za Slovence iz prejšnje Štajerske in Kranjske imajo tu več lepih priimkov, med njimi je najbolj v čisljih beseda: rešetar. Pri obrekovanju ne ostane samo navadno ljudstvo, njihovi učitelji in zastavonoše so mnogi domači inteligenti, ki jih je naša država sprejela v svojo službo. Za dobro plačo sedaj obrekujejo državo in njene prebivalce. Vsak dan gre kateri od njih čez mejo, brez vsega dovoljenja. Pravijo, da hodijo samo po pošto. Blagor njim, ki verjamejo.

Da so davki malokomu prijetni, vsak rad verjame, a nazadnje jih le vsak plača. Tukaj jih že dve leti niso plačevali, zato so menda mislili, da — bo tako tudi ostalo. Ko so okoli novega leta prišli plačilni nalogi, so se nekatere vasi popolnoma uprle plačevanju.

Res je, da se ljudstvo, ki je tisoč let živel v tuji državi, ne more tako lahko uživeti v nove razmere. Da bi se to z vzgojo naroda doseglo, je treba pač še mnogo časa, posebno ker je večina vzgojevalcev povsem nasprotnega duha in razdiralec mnogo več, kot zidarjev. Zato bo zaenkrat prva dolžnost, da oblasti vdahnejo ljudstvu vsaj spoštovanje do države. A to se tu ne bo doseglo z rokavicami, ampak z železno metlo. Oblasti na dan!

Vsak Jugoslovan mora biti član »Jugoslovanske Matice«!

kruhu. Ali glej, minuli so ti dnevi, spomina vredni. Kakor je bila bogata in razkošna, premalo jim je bilo. Napotili so se nezadovoljneži k nji in nastavili še drugo dlan.

— Daj!

Niti prošnja ni bila v besedi, kaj še le hvaležnost.

— Ne morem, bratci. Niste samo vi! Tudi oni želijo solca in dragih kamnov, ki so v temi in čakajo name. In veliko je teh.

Njen pogled je šel za solncem, ki je tonilo za južnimi hribi.

Pa so šli bratci in so se napili. Za dolgo mizo so sedeli v svitli dvorani. Dva strežaja sta držala vedno odprta vrata, ker je bilo dosti bratcev vsako uro. Dvorana in miza se je daljšala na obe strani, pa je bilo komaj dosti prostora za vse.

Ko so bili zbrani od vseh koncev vsi ti nezadovoljneži, je stopil na stol gospod, sila učen in zgovoren. Za vsakega je imel besedo, za vsakega posebej — kajti ob mizi so sedeli gospodje in barabbe, bogati in revni in druge sorte. Za

Dogodki v Beogradu.

Konec dr. Trumbičevega govora.

Beograd 25. aprila. V današnji seji konstituante je nadaljeval dr. Trumbič svoj govor, ki ga je v soboto prekinil.

Naglašal je, da je več stvari, katerim bi se morala že v začetku ujedinenja posvečati posebna pažnja, ki se mora sedaj še povečati. Imeti je treba vedno pred očmi, da sestavljajo našo državo tri plemena, iz česar izvirajo važne posledice. Najjače in to ne samo po številu, ampak tudi po politični moči je srbsko plemo. Nepobitno dejstvo je, da je bila Srbija neodvisna država in da je šla v svetovno vojno v boj za ujedinenje naroda. To dejstvo daje srbskemu plemenu v naši državi poseben položaj in se zato tudi ne more ničesar izvesti, kar bi bilo protivno mislim in naziranju Srbov. Druga važna stvar je ta, da je nujno potrebno, da dobi država čimprej svojo ustavo, tretja pa, da je država že od početka monarhija in da preko tega tudi ne smemo iti. Naša ustavotvorna skupščina je sicer suverena, nikakor pa ne smemo pozabiti, da određuje to suverenost vse tri navedene činjenice.

Konstituanti je bilo predloženih več ustavnih načrtov. Glavni so trije: načrt ustavnega odbora, ki bazira na principu državnega edinstva, načrt Narodnega kluba, ki temelji na ideji federalizma in načrt Jugoslovanskega kluba, ki razvija idejo avtonomij. Vsi trije principi imajo samo to skupno, da dajejo državi suverenost. Nastali so iz patrijotične pobude. Po sedanjih prilikah ni primeren za našo državo niti federalističen niti avtonomističen ustavni načrt. Proti njima govore naravnost neodstranljive težkoče, tako gospodarskega kakor tudi plemenskega značaja. Načrt Narodnega kluba že zaradi tega ne more biti ideja vseh Hrvatov, ker žive Hrvati v Bosni in Dalmaciji v čisto drugačnih razmerah. Glavni problem države je konstrukcija našega administrativnega življenja.

Vladni ustavni načrt hoče postaviti edinstvo naše države na temelji zakonodajnega centralizma in upravnega decentralizma. To je jako resen problem, vendar pa sem mnenja, da ima načrt več nedostatkov. Budžetarno pravo parlamenta je slabše, kakor je bilo v srbski ustavi. Tudi v samoupravnih telesih je vpliv naroda eliminiran. Tako veliki župan na čelu oblasti ni odgovoren narodu, kar znači, da se namerava samoupravna prava uničiti. On je za to, da se naša država

vsako sorto posebno besedo, da ni bilo prepira in zavisti:

— Gospoda moja, govoril bom o svobodi, ki ogroža vero . . .

Tercijanke in župniške kuharice so se onesveščale . . . Ki nam nalaga davke . . .

Fabrikanti in graščaki so postali zeleni. Iz njihove srede se je čul srdit glas:

— Na beraško palico nas spravi . . .

. . . Ki nalaga nezaslišne globe . . .

Tihotapci in verižniki so razbijali po mizi s tako silo, da je gospod prenehal. Iz vseh grl je donelo:

— Dosti je tega, pojđimo, da jo ubijemo!

Množica, divja in razgreta, je planila na cesto in pobirala kamenje. Debeli gospod je pobral najdebelejšega in ga zalutal vanjo. Ona pa je sedla na bel oblak in izginila v višavo. Pod nebom je zavej veter in prignal črno tolpo oblakov od juga, ki so se razpasli pod njim, kakor črna, žalostna senca. Množica je obstala in bulila v prikazen. Vrnila bi se, da se ni zgodilo drugače. Eden izmed vseh teh je spoznal gosпода in je stopil k njemu. — Ljudstvo je utihnilo in poslušalo.

— Ja, človek, hišo imaš, državno

TONE SELIŠKAR:

1918 — 1921.

Takrat, ko je visela smrt nad zemljo tako nizko, da je pratresal ljudi hlađ njenih udarjajočih peroti, ki so bile razpete od konca do konca, kakor velika, temna misel, se je rodil v žalostnih srcih obupen jok, ki se je splazil na jezik, ter obvisel na ustnih. V mraku teh silnih peroti, ki so zakrivale jasne, solnčne dneve, se je strnila sleherna misel in poslednja želja v eno samo bolečino, ki je bila tolika, da je vzdih zamrl že v postanku, da so se soize osušile že v očeh. Smrt je visela nizko nad zemljo, bolj ko kdaj. Pa si je niso želeli — kajti življenje je bilo v njih, dast skoraj mrtvo, pa vendar čutno — in užitka željno. Kako bi ne bilo mrtvo to življenje, ko pa so ga strupili leta in leta od strašnega začetka do krvavega konca! In bolečina je rastle od prvega dne pa preko vekov do neznanosti. Ali, kakor je bila bolečina velika, prenesli so jo z nepopisno potrpežljivostjo, ker je bilo v življenju hrepenenje skoraj kakor upanje. Prenesli so jo, ker so se zatekali v onih mračnih dneh k tisti sveti besedi, ki je le-

razvija na principu provizorija in pride tako do popolnega unitarizma. Stevično oblasti bi se moralo vsekakor omejit in več državnih funkcij prepustiti samoupravnim telesom.

Za dr. Trumbičem je govoril še narodni socijalec Deržič. Njegov govor, če gar zaključek je bil, da bo glasoval proti ustavi, je bil konglomerat raznih zmedenih nazorov. Ko je Deržič končno izjavil, da narodno-socijalna stranka ne bo odnehala prej, dokler ne bo njen program izpolnjen — «do pičice», je v celi zbornici nastal buren smeh, ki si ga g. Deržič od začetka ni znal prav razlagati. Utis njegovega govora je bil mučen.

Muslimanska in demokratska izjava za vladni ustavni načrt.

Beograd 26. aprila. V današnji seji konstituante sta govorila: v imenu muslimanskega kluba posl. Batič, v imenu demokratov dr. Angjelinovič. Slednji se je zlasti obračal proti ustavnim načrtom slov. klerikalcev in Narodnega kluba. Oba sta izjavila, da bosta glasovala za vladni načrt ustave.

Politične vesti.

Francija odgodila ratifikacijo trianonske mirovne pogodbe. Kakor poročajo iz Budimpešte, je madžarska vlada dobila iz Pariza obvestilo, da je ratifikacija trianonske mirovne pogodbe v francoski zbornici za enkrat odložena zaradi tega, ker si hoče Francija pred ratifikacijo zagotoviti garancije od Madžarske, in sicer pred vsem zavarovanje proti restavraciji Habsburžanov, izročitev »Burgenlanda« (nemške zapadne Madžarske) in odpoved Madžarske na dalekosežne poprave meje v Zapadni Madžarski.

General Wrangel odstopi na poziv francoske vlade kot poveljnik svoje armade in razpusti svojo vlado.

Volitve v reško konstituanto. Zmaga nad fašisti. Dne 24. aprila so se vršile volitve v reško konstituanto. Pristaši Zanelle (avtonomaši) so dobili ogromno večino nad nacionalisti. Ko so to izvedeli fašisti, so z bombami pregnali volilne komisije in uničili volilne skrinjice. Proglasili so vojaško diktaturo in prevzeli upravo mesta v svoje roke. V nastalih bojih je bilo več ranjenih in mrtvih.

Tirolska za priklonjenje k Nemčiji. Ljudsko glasovanje je izkazalo 115.000 glasov za priklonitev in le 1500 glasov proti priklonitvi k Nemčiji.

Volilno gibanje.

V Ljubljani so dobili pri občinskih volitvah 26. tm. demokrati 2809 glasov (18 mandatov), narodni socijalci 1326 glasov (8 mandatov), klerikalci 1555 glasov (10 mandatov), socijalni demokrati 808 glasov (5 mandatov), komunisti 1051 glasov (6 mandatov) in Sam. kmet. stranka 140 glasov (1 mandat).

V Mariboru se je od 4183 volilcev udeležilo le 2939 volilcev (70%). Dobili so: demokrati 499 glasov (7 mandatov), nar. socijalci 679 (9 mandatov), klerikalci 496 (7 mandatov), soc. demokrati 940 (13 mandatov) in komunisti 325 (4 mandate). Izmed demokratov so izvoljeni: dr. Vladimir

plačo imaš — s kupčijo se pečaš, stranka te plača — pa nisi zadovoljen?

— Kako imam?, nič nimam! Davki, bratec, požro vse!

— Lažeš! Hišo imaš, denarja dosti, daj mi, da si kupim večerjo!

Gospod je vzel listnico, debelo, usnjato in mu dal krono. Ali veter je potegnil in bankovci so srčali, kakor pisani metulji med glave začudene množice. — Roke so se stegnile in lovile metulje. Toda dosti rok je bilo, veliko preveč! In iz srede je zavpilo ženšče:

— Se ima . . .

Vrsta je pritisnila drugo, in gospod je ležal na tleh.

— Dosti ima, pa bi rad norce bril iz nas. — Na!

Ubili bi ga, da se ni zatekel v vežo in skrnil v stranišče.

Razpaljeno je bilo ljudstvo in divje. Masa se je razlila po ulicah in divjala. Nezadovoljnost je planila v zapeljana srca, mržnja in sovraštvo. Zgodilo se je najstrašnejše, da je brat preklinjal brata.

Tisti čas pa, ko se je dvorana izpraznila, je zlezal izpod mize gospod Satan in se je zadovoljno smejal. Ko je pribrenčal

Sernec, odv.; Vilko Weixl, trg.; Franc Voglar, prof.; Miha Vahtar, knjigovez; Ivan Tomažič, naduč.; Ivan Kežzar, zas. uradnik; Ivan Šoštarčič, trgovec. — Klerikalci so zadnje dneve izlili golide gnojnice na demokrate, pa jim vendar tudi to ni pomagalo do nobenega večjega uspeha nego so ga imeli pri volitvah v konstituanto.

Občinske volitve v Ptuj izkazujejo: glasovalo je od 598 volilcev jih 455. Demokrati so dobili 123 glasov (7 mandatov) ter so izvoljeni: odv. dr. Matej Senčar, gimn. ravn. Fr. Vajda, odv. dr. Ivan Fermevc, hiš. posestnik Fr. Mohorič, zdravnik dr. Bela Štuhec, naduč. Ivan Klemenčič in obrtnik Ignac Zelenko. — Nar. socijalci združeni s klerikalci so dobili 120 glasov (6 mandatov) in soc. demokrati 212 glasov (11 mandatov).

Stranice. Za občinske volitve sta bili v tukajšnji občini vloženi dve kandidadni listi in sicer od Samostojne kmetijske stranke ter od Socijaldemokratske stranke. Socijaldemokrati, to so bivši štajercijanci, se zelo trudijo, da bi občino, ki je dosedaj v dobrih rokah, iztrgali kmetom. Župan bi najbrž rad postal »samostojni socijaldemokrat« Tince, ker je kar obe listi podpisal. Kmetje, ne dajte se od vaših rdečih »prijateljev« zapeljati in volite dne 7. maja kmete, ne pa socijalistične hujskače in njihove podrepanke! Eden, ki gre vrečkrat skozi Stranice.

Celjske novice.

Občinske volitve v Celju minuli terek so potekle mirno, brez razburjenja, razum par brezpomembnih incidentov med agitatorji posameznih strank. Agitacija pa je bila tokrat na visku sistematičnosti. Soc. demokrati so v zadnjem momentu skušali še korigirati zanje neprijeten izid volitev in so spravili v zadnji poluri še kakih 30—40 svojih ljudi na volišče. Pa tudi to jim še ni pomagalo do zaželjenega cilja, da bi dosegli relativno večino. Nazadovani so od volitev v konstituanto za 71 glasov. Zaupanje v fraze socijalističnih voditeljev pada. Znamenje, da ponehava povojna psihoza, porojena iz neurejenosti in desolatnosti gospodarskih in socijalnih razmer. Danes se položaj konsolidira in tla pridobivajo stranke s pozitivnimi programi dela, izgublajo pa tla stranke, ki se potapljujejo v radikalizmu praznih gesel.

Izid občinskih volitev v Celju pomeni lep uspeh demokratske stranke, ki je vodila volilni boj stvarno in mirno ter samo enkrat reagirala javno na drzen osebni napad z druge strani. Volitve so pokazale, da je demokratska stranka najmočnejša stranka v Celju. To naj bo nauk tistim gospodom okrog klerikalnega in narodnosocijalnega časopisja, ki so nam že tedne sem napovedovali »popoln poraz«, oznanjali svetu, da »JDS v Celju sploh v poštev ne pride« itd. Volitve so izkazale našo moč in s tem morajo računati tudi nasprotne stranke. Ne bomo vzbujali rekriminacij. Hočemo z resnimi ljudmi v novem občinskem odboru celjskem resnega in enotnega skupnega dela v blagor mesta in občanov. Naši zastopniki so ljudje, ki imajo voljo in namen mirno sodelovati na ozdravljenju in Nemcev zavojenega obč. gospodarstva z vsemi, ki so dobre volje.

mimo vojaški aeroplan, se je zagnal skozi okno na njegov rep. Iz žepa je vzel kup lističev in jih spustil v nižavo. Lističi so se v vrtinčastem trepetu spuščali na množico. Na listih pa je bilo zapisano:

— Naprej do zmage, dragi Slovenci! Ne bo dolgo — zakaj vaša pot je prava — pa boste sedeli v drugi svobodi, ki je podobna deveti deželi. Ob mlečnih studenih boste posedali, pečene rake lovili in poslušali žvrgolenje pečenih kavk. — Sredi stolnega mesta bo sezidan vaš amfiteater, kjer boste metali Srbe razkačnim levom in se radovali ob pogledu na svojega imperatorja, ki bo držal palec vedno navzdol. O pravoslavnihih cerkvah ne bo na duha ne sluha. Katoliška vera se bo nemoteno razvijala še preko vaših mej.

Na svidenje v novi domovini!

Ljubitelj slovenskega naroda.

Tako se je godilo tisti čas. Svetopolk pa je vrgel svoje butare v peč in se razjokal nad svojimi sinovi, ki se grizejo in psujejo, namesto da bi se objemali in živel v miru.

Razmerje glasov pri obč. volitvah v Celju je bilo sledeče: od 813 oddanih glasov so dobili demokrati 304 glasove (napram 284 dne 28. nov. 1920) ter so se izkazali kot najmočnejša stranka. Socijalni demokrati so dobili 265 glasov (napram 336 pri volitvah v konstituanto), narodni socijalci 136 (napram 101) in klerikalci 108 (napram 58).

Novi občinski odbor v Celju, prvi slovenski, od ljudstva izvoljeni občinski zastopniki iz 12 demokratov, 6 narodnih socijalcev, 4 klerikalcev in 10 socijalnih demokratov. Demokratiški odborniki so: Ivan Rebek, ključ. mojster; dr. E. Kalan, odvetnik; Avg. Sedlar, fin. svetnik; Rud. Stermečki, trgovec; dr. Anton Božič, odvetnik; Ivan Bizjak, kroj. mojster; Ivan Prekoršek, upravitelj javne bolnice; Fran Strupič, trgovec; dr. Jur. Hrašovec, odvetnik; Franc Mravljak, profesor; Karl Goričar, trgovec; Večoslav Spindler, urednik. — Narodno-socijalni odborniki so: Karl Žabkar, Fr. Koštomaj, Franc Kramar, Davorin Beranič, Drag. Gobec in David Modic. — Klerikalni: dr. Anton Ogrizek, Maks Janič, Fr. Kuret in Silv. Fohn. — Socijalno-demokratski: Franc Koren, Al. Leskovšek, Karl Felicijan, Maks Žager, Alojz Pukmeister, Avg. Sviga, Karl Vidic, Anton Stern, Matija Špegljč in Stefan Lah.

Luegerjeve praktike v Celju ali: mrličji voljo. Vsekakor interesanten slučaj se je zgodil pri volitvi v torek 26. tm. v Celju na volišču II. Pod št. 241 imenika je vpisan barvar Kragolnik v Aškerčevi ul. 7, ki je — kakor smo dognali — umri že pred 3 meseci. Vendar pa se je na volišču pojavil volilec, ki je pod tem imenom volil. Radovedni smo, ali je ta mrlič volil za raj na tem (socijaliste) ali na onem svetu (klerikalce).

Iz politične službe. Premeščena sta: Martin Zelenko, okrajni tajnik pri okrajnem glavarstvu v Ptuj, k okrajnemu glavarstvu v Celju; Janko Gombáč, kancliser pri okrajnem glavarstvu v Celju, k okrajnemu glavarstvu v Ptuj.

LETOS PRVO NEBELJO V JUNJU se bo vršil vsled odredbe ministrstva za socijalno skrb po celi Jugoslaviji »dečji dan« v korist ubogih ter zanemarnjenih otrok. Odbor »Državne krajevene zaštite dece in mladine« je sklenil pri večerajšnji seji, da se bo vršil dne 5. junija v ta dobrodelni namen cvetlični dan in zvečer pa prireditev z najraznovrstnejšim programom v Narod. domu, kar naj blagovolijo vzeti druga društva v večnost. — Joško Bizjak, t. č. predsednik društva.

Obrtniški sestanek se vrši jutri v četrtek ob pol 8. uri zvečer v gostilni Ploj na Bregu.

Prosveta.

MESTNO GLEDALIŠČE V CELJU.

V sredo, dne 4. maja ob 20. uri se vprizori pod vodstvom g. S. Gradišnika, Cankarjeva velezanimiva in zabavna farsa v treh aktih, »POHUJŠANJE V DOLINI ŠENTFLORJANSKI«. Farsa je žela preteklo sezono velik uspeh in obeta tudi letos privabiti obilo občinstva v gledališče. Pripravlja se nova scenerija, da bode tudi tehnična stran uprizoritve izpopolnjena, dočim je lansko sezono primanjkovalo časa in tozadavnih priprav. Pri predstavi sodeluje tudi pomnožen orkester celjske mestne godbe.

Mestno gledališče v Celju. V soboto, dne 23. in v nedeljo, dne 24. tm. je uprizorilo Dram. društvo Horstovo veseligr »Nebesa na zemlji«. Precej dobro obiskano gledališče je kazalo do konca igre veselo razpoloženje in je naše poštvovalne igralce po vsakem dejanju zaslužno burno aklamiralo. Režija v rokah g. Krefla je ustvarila primerno scenerijo in je spravila v igro vse ono, kar podkrepi marsikateri dobro zasnovani dovtip v veseligr, ki pa ostane brez dobre režije samo prazna beseda. Tudi tempo je bil po večini skozi celo igro umesten. Teško je nijansirati zasluge vsakega posameznega igralca, ker so bili vsi v kreiranju tipa zelo spretni, nekateri naravnost izborni. Povzročitelji vseh zapeljajev dr. Vesel (g. Krefl), njegova žena Otilija (gdč. Černe) in Podražaj (gosp. Pfeifer) so stali ves čas v ospredju in so zelo ugajali. Teta Klara (ga. Založnikova) in tast Balon (g. Plahuta) lahko šteta svojimi ulogi med najboljše, takisto pl. Wipritz (g. Perc), ki je imel prvovrstno masko in res aristokratske »allüre«. Floreti (gdč. Testenova), ki je imela sam

eden nastop, se lahko kosa z vsako po-klicno igralko na večjem odru. Tudi gdč. Kos je v ulogi Erne, dasi je nastopila prvič, pokazala mnogo gledališke spretnosti in sigurnosti. Ostali dve manjši ulogi Janeza in Minke sta dobro igrala g. Plankar in gdč. Ušen. Obžalovati je, da vsled pomanjkanja električne razsvetljave igre v nedeljo popoldne ni bilo moč goče ponoviti. — vlj —

Plamen. Št. 8. Prinaša sliko udeležencev kongresa jugoslov. novinarjev v Sarajevu, slike s praškega velesesjma, slike iz Finžgarjeve drame »Razvaline življenja« z ljubljanskega odra, nekaj slik Zajčevih kiparskih del itd. Poleg spisov beletristične vsebine prinaša opis kibarja Zajca, razpravo o moderni umetnosti, slike iz francoske revolucije, spis o jugoslovanskem dobrovoljstvu, pesmi Golarija, Albrehta, Peterlina itd.

Dopisi.

Iz Polzele. Učiteljstvo na Polzeli pripravila s šol. otroci igro, katera se bo vršila tekom prihodnjega meseca v dvorani tukajšnjega »Katoliškega bralnega društva«. Nič nimamo proti temu, če se zdi učiteljstvu umestna, koristna in potrebna taka prireditev, toda opozoriti vendar moramo, da je treba upoštevati tu predvsem lokalne politične razmere, ki ne dopuščajo, da bi se šol. otroci vodili po katerikoli političnih društvih. Na Polzeli so pokazale zadnje volitve v konstituanto skoro enako moč treh političnih strank, kar je treba vsekakor upoštevati tem bolj, ker nam vzbujajo prireditev sum, da se zlorablja šolska mladina zgolj v klerikalno agitacijo osobito, ker je omejeno društvo splošno znano kot središče klerikalne hujskarije. Apeliramo na kompetentno šol. oblast, da to čimprej prepreči, sicer bomo še govorili. — Ogorčeni Polzelani.

Laško. 50-letnico slavi 16. maja t. l. naše prostovoljno gasilno društvo in obnemem blagoslovljenju društvenega praporja. V nedeljo 15. maja je slavnostno zborovanje in zvečer bakliada, v ponedeljek 16. maja pa druge slavnosti.

Laško. Po zadnjem dekanškem duhovniškem sestanku smo videli na naši postaji stati nekega malega žopnika v gruči kmetov. Hudoval se je, zakaj da je politična oblast odredila zatvoritev naše farne cerkve radi vedno le poravljajočih slučajev črnih koz. V prvi vrsti, je menil, bi bilo treba zapreti naše davčne urade, ki tako neusmiljeno odirajo naše kmete. Mi pa smo mnenja, da bi kazalo najprej zapreti take hujskače in najsi so v duhovniškem kroju. Sicer pa je bilo to tannanje duhovniškega hujskača brezpredmetno, kajti naš dekan si je znal hitro pomagati preko zatvoritve svoje cerkve s tem, da bere maše v podružnici Marijagradcu, to je pet minut proč od trga. Renitentnost našega dekana proti oblastvenim odredbam pokazala se je tudi lansko leto, ko se je vpejal letni čas, o katerem dolgo ni hotel ničesar vedeti.

Hrastnik. Dne 22. tm. vršila se je pred okrajnim sodiščem v Laškem obravnava v zadevi g. inž. Kranjca proti znanemu ravn. steklarne Stadlbauerju. Ta mož, kojemu so hrastniški narodni krogi dovolili začasno bivanje v Hrastniku pod pogojem, da se bo zanaprej vzdrževal vsakega poseganja v narodnostni boj, da je javno obžaloval dotedanjo protislovensko gonjo in da je v to položil kavcijo 10.000 dinarjev, ki zapade, ako bi prelomil svojo obljubo, je v januarju t. l. na grd način žalil pri neki slovenski prireditvi drž. nadzornika kemične tovarne g. inž. Kranjca zgolj iz nacionalne mržnje. Za svojo žalitev je dobil Stadlbauer plačilo na mestu, radi česar sta bila obsojena inž. Kranjec na 200 K in načelnik hrastni. Sokola Fajdiga na 100 K globe. Tudi inž. Kranjec si je poiskal pri sodišču zadoščanja in je bil Stadlbauer obsojen dne 22. tm. na 100 K globe. Stadlbauerja je zagovarjal celjski dr. Zanger. Ko je zastopnik zasebnega obtožitelja dr. Roš opisal politično ozadje te afere in omenil, da ni lepo, da št. svoje dejanje taj ter da je to početje Stadlb. podobno onem tekom vojne, ko se je Stadlb. kot navdušen Nemeč skrivaj v zaledju ter se znal ponovno izviti vojaščini, dočim je zasebni obt. inž. Kranjec moral van na bojno poljanje proti svojim idealom, je dr. Zanger postal zelo nervozen, grozil dr. Rošu z ovadbo na odvejniško zbornico in ga žalil. Ko je dr. Zanger povdarjal, da mora zagovoru Stadlb. pritrčiti vsak

pravičež in se mu je nato odgovorilo, da »Cillier Zeitung«, je dr. Zanger odurno in prezirljivo odvrnil: na »Novo Dobo« pa tako ne reflektiram! Dr. Zanger je vložil proti sodbi pritožbo, ker misli, da bo višje sodišče tistega mnenja kakor »Cillier Zeitung«. Smo res radovedni! Mislimo, da je sedaj tudi za vlado prišel čas, da zatre z energično roko to nemškutarsko zalego v Hrastniku in da predvsem požarne Stadlbauerja preko meje. Da ji bo stališče olajšano, naj si da predložiti kazenske spise o krivični sodnji v Laškem.

Svetinje pri Ormožu. (Pogreb.) K večnemu počitku smo položili 19. t. g. Leopold Petovarja, bivšega poštnega uradnika in posestnika v Ivanjkovcih. Veličasten sprevod — kakršnega Ivanjkovci pač še niso videli — se je začel pomikati ob pol 10. uri od njegove rojstne hiše proti Svetinjam, kjer je bila potem maša zadušnica. Kako je bil pokojnik priljubljen, je pričalo mnogobrojno občinstvo, žalni venci in trakovi. Karjati nastop domačih društev (krojnih ustanovnik, častni in redni član je on bil) Prost. požar. brambe, Pevskega zbora, Bralnega in izobraž. društva Svetinje itd. Njegovega pogreba se je korporativno udeležila tudi šolska mladina v zahvalo za delo in trud, ki ga je pokojnik imel za šolo skozi 40 let kot šolski učitelj. Težko bomo pogrešali blagega pokojnika, gotovo še težje njegova rodbina, zato ji tem potovim izrekamo naše iskreno sožalje.

Dnevna kronika.

Povratek naših fantov iz Rusije. Iz Beograda poročajo: Vojni ujetniki, zlasti iz Slovenije, ki so bili v Vladivostoku, pridejo na dveh ladjah v kratkem preko Trsta na domovino. Kar jih je še ostalo v Sibiriji, bodo prišli preko Rusije. Rdeči križ je ukrenil vse potrebno, da pridejo čimprej in po kar najkrajši poti v domovino.

Uradniške plače se izenačijo s prvim majem. Dne 25. t. g. je bil v ministrskem svetu znova v razpravi načrti naredben o izenačenju uradniških plač. Finančni minister Kumanudi in minister za socialno politiko Kukovec sta zahtevala, da se izenačenje izvede nemudoma. Ker je ta ministrski svet poslednji pred pravoslovnim uskrsum, sta ministra izzvala odločitev že danes. Finančni minister je začasno izločil sodnike na zahtevo njihovih organizacij iz izenačenja, ker bi z ozirom na postojajoče sodniške doklade sodniki ta hip nič ne pridobili. Ne je bil sprejet po daljši debati, ki so se je v neprijazni kritiki udeleževali radikalci, demokratski predlog, ki postavlja s 1. majem 1921 vse upravno in finančno uradništvo v državi na enotno dinarsko plačo v smislu predloga činovniških organizacij. V demokratskih krogih vlada radi tega uspeha veliko zadoščenje, ker pomenja korak naprej v konsolidaciji države.

5000 Rusov bo zaposlila naša vlada pri popravju cest v Srbiji, ki so bile vsled vojne porušene in zanemarjene.

Otroka se iščeta. Ob izbruhu italijanske vojne sta pribežala iz Nabrežine bržkone z drugimi begunci na Kranjsko ali na Štajersko 5-letna Jolanda in 4-letni Dante Malner. Njiju oče, poštni uradnik v Nabrežini in doma iz Loke pri Židanem mostu, je baje umrl na vojni pri Lvovu. Sedaj išče otroka njiju mati Fanl Malner, ki služi v Egiptu. Komur bi bilo kaj znano o otrokih, naj naznani to proti povrnitvi stroškov »Uradu za zaščito beguncev v Ljubljani, Turjaški trg 3«.

V Murski Soboti se je ustanovila krajevna organizacija demokratske stranke za mesto in okoli.

Blöde Affen-Herren v Hrastniku. Kaj zanimiva razprava se je vršila dne 22. t. m. pri okrajni sodnji na Laškem. Hrastniški nemčurji so dokazovali, da slišijo na ime »blöder Aff«, češ, da se običajno tako titulirajo. Ker pa Slovenci tega imena vsled svoje omike nočejo poznati, je bil razpediti hujskač in vođa nemčurjev, ravnatelj steklarne Stadlbauer obsojen radi žaljenja časti na 100 K globe ali pa na dva dni rčeta. Kakor čujemo, so opice v Schönbrunnu žalostne smrti poginile, ker jih nemški lačenbergerji niso mogli hraniti. Svetujemo Stadlbauerju in njegovim tovarišem, naj se obrnejo na upravo Schönbrunn, če jih ista sprejme, tam se bodo lahko brez skrbi posluževali svojega priljubljenega imena.

Akad. društvo »Triglav« v Zagrebu izreka vsem damam in gospodom, ki so s

svojo požrtvovalnostjo, darovi in uslugami pripomogli k tako sijajnemu moralnemu in gmotnemu uspehu »Triglavanskega plesa«, najiskrenejšo zahvalo. — Odbor.

D' Annunzijev spomenik nameravajo laški fašisti postaviti v Postojni na mesto sedajnega spomenika pesniku Vilharju. Prebivalstvo je trdno odločeno, ne pustiti d' Annunzijevega kipa niti en dan na mestu.

Proslava 1. maja bo — kakor poročajo iz Beograda — dovoljena, toda vršiti se bo morala brez vsakih demonstracij.

Turistika in šport.

Sport. Št. 17. Članki: Konjski sport v Jugoslaviji. Prireditve sportne zveze v Ljubljani. Petindvajset let olimpijskih iger. Pregled 7. olimpijade v Anverzu. Prvenstvo Avstralije v plavanju, Waterpolo. Beležke. — Slike iz raznih momentov sportnega življenja.

Občinstvo opozarjamo, da daje Centralni komisariat za tujski promet v Sloveniji, Ljubljana, Dunajska cesta 18 (Tourist office) brezplačna pojasnila o letoviščih in zdraviliščih v Sloveniji ter zdraviliščih po Hrvaški in ob Jadrannu. Pri pismenih vprašanjih naj se priloge znamke za odgovor. Istotam se na razpolago turistom točne informacije o potovanju po slovenskih planinah in gotskih postojankah Sloven. Planin. Društva ter se izstavlja tudi članske izkaznice SPD.

Napredek konjskega športa na Češkem. Kakor kaže lista konj, ki se trenirajo sedaj na Češkem, se je razvil konjski sport v Českoslovaški v jako visoki meri. V celokupnem je na Češkem 71 konj v treningu pod vodstvom petih trenerjev. Ako pomislimo, da so začeli gojiti Čehi konjski sport še le pred enim letom z večjo verno, je to vsekakor zadovoljivo.

Razvoj plavalnega sporta v Nemčiji. Najlepše se kaže razvoj plavalnega sporta iz statistike nemškega plavalnega saveza. Leta 1920 je imel savez 412 klubov z 98.000 člani, dočim šteje danes že 535 klubov s 130.483 člani. Ta razvoj je tem bolj upoštevanja vreden, ker so zaprtja vsa javna krita kopališča.

Narodno gospodarstvo.

NEKAJ MALEGA SLOVENSKEGA HME-LJARJEM IN TRGOVCEM V ORIEN-TACIJO.

Kakor znano, je češkoslovaški urad za inozemsko trgovino s hmeljem izdal neke smernice, katere pa po mnenju hmelj. trgovcev niso v prid trgovini, ker jo ovirajo; nasprotno je pa uvoz hmelja iz Jugoslavije, iz Poljskega in Ogrskega popolnoma prost. Tozadevno se je nemška sekcija Zaveze hmelj. društev v Žatcu zglasila pri zgoraj navedenem uradu ter ga prosila, da se izvoz hmelja iz Českoslovaške naj ne delajo nikakoršne ovire, uvoz tujega hmelja se pa naj otežkoči ali celo prepove. Nemška sekcija je utemeljevala svojo prošnjo tako-le:

»L. 1920 se je iz Jugoslavije, iz Poljskega in Ogrskega uvozilo 23.274 stotov (4 50 kg) hmelja, samo meseca januarja 1921 pa celo 4.952 stotov. Vsa ta množina izvira iz držav, v katere se le malenkost češkega hmelja prodaja; potemtakem nima Českoslovaška nobenega povoda, dovoliti uvoz tujega hmelja, ker s tem dovoljenjem le pospešuje hmeljarstvo v konkurentnih državah. Na drugi strani vpliva vpeljan tuj hmelj neugodno na hmeljsko trgovino v Žatcu; ker stoji namreč jugoslovanski, poljski in ogrski hmelj glede kakovosti daleč za češkim in sploh češkim hmeljem, je njegova cena veliko nižja od češkega in jo pri tako ogromni ponudbi vendar občutno tlačijo.«

Urad za inozemsko trgovino je dal nemški sekciji sledeči odgovor:

»Glede uvoza tujega hmelja se poroča, da je isti že delj časa prepovedan. Svoječasno dovoljenje za uvoz tujega hmelja se je pa dalo, ker so češki pivovarji zanj prosili in sicer v to svrhu, da si pri ogromnih cenah za češki hmelj (5000 . K za 50 kg) krijejo svojo potrebo s cenejšim, tujim hmeljem.«

Nemška sekcija pa je zavrnila to izjavo tako-le:

»Prepoved uvoza tujega hmelja v Českoslovaško mora biti najnovejšega datuma, ker se ga je, kakor že povedano, meseca januarja 1921 uvozilo 4952 sto-

totov, ko je cena češkega hmelja že padla na 2000—3000 č. K. Meseca februarja se je v našo radost res vpeljalo le 534 stotov in upajmo, da se ta uvoz tudi popotoma prekinje. Glede prošnje čeških pivovarjev za uvozno dovoljenje tujega hmelja smo pa drugega razmišljanja.

Le prav neznanen del tujega hmelja se uporabi po čeških pivovarnah, ker pivovarji pravzaprav ne vedo kaj početi z jugoslovanskim, poljskim in ogrskim hmeljem. (!!!) Po žateških skladiščih se sedaj najde še obilo tujega hmelja, kateri je prepiran in pobarvan ter pripravljen za prodajo v inozemstvo, ne pa za Českoslovaško.«

»Saazer Hopfen- u. Brauer-Zeitung«.

Kaj sledi iz navedenega članka za slovensko hmeljarstvo?

Evo:

1. **prepričanje**, da je jugoslovanski hmelj najboljše kakovosti in bo vsled tega vedno našel svoje odjemlje;
2. **nauk**, pridelovali hmelj: po vseh pravih umnega hmeljarstva in
3. **dolžnost**, našo domačo, slovensko hmeljsko trgovino podpirati.

H M E L J.

Tržno poročilo:

Žatec, dne 21. apr. 1921. Situacija na hmeljskem trgu je nespremenjena, cene le bolj nominalne — 1500—1600 č. K za 50 kg. Konečno razpoloženje mlačno, cene padajoče.

BANKE V JUGOSLAVIJI IN NJIH DELOVANJE.

(Iz združnih krogov.)

Pred vojno se je začelo med nami Slovenci razvijati tudi bankarstvo. Pa tudi na tem polju smo začeli prepozno snovali in delati. Po vojni pa se tudi v tem oziru kaže celo druga podoba. Bankarstvo se razvija prebujno. Javnost, posebno časnikaštvo pa se briga dosti premalo za ta razvitek, posebnost pa še za delovanje posameznih bank. Maribor ima n. pr. danes že toliko denarnih zavodov, da si človek težko zapomni imena vseh. Od vseh vetrov smo dobili bančne podružnice v Maribor! Delovanje teh bože treba zasledovati; posebno ono, katero so te banke razvijale v domačiji, da se naše občinstvo pravočasno podučijo. Občinstvo bode moralo izbirati in zatoraj mora biti orijentirano. Dozdaj smo čitali edino v »Ptujskem listu« delni popis delovanja Prve hrvatske hranilnice (štedionice v Zagrebu).

Ta zavod se bistveno razločuje od naših hranilnic, da si nosi ime štedionica. Pred seboj imamo delniško družbo, tedaj zavod delničarjev, nikakor pa ne zavod kake občine, ali okraja. Zavod se peča z bančnimi posli, kateri dosedaj niso spadali v delokrog naših hranilnic!

Kakor vse druge banke, tako tudi ta štedionica računski izposojevalcem dosti višje obresti, kakor naše hranilnice. Napraviti mora veliki profit, da more izplačati delničarjem kar najvišje dividende. V minulemu letu je ta zavod napravil nad 20 milijonov čistega dobička. Veliki del tega se je vsled sklepa občnega zbora razdelil med delničarje, upravnike in nadzornike. To pa še ni zadostovalo. Rezervni sklad je znašal po izdanem izkazu nad 107 milijonov kron. To jim ni ugalajalo. Sklenili so, da vzamejo iz rezervnega fonda 60 milijonov kron ter te razdelijo v obliki novih delnic starim delničarjem. Ena delnica te banke stane na borzi v Zagrebu deset do edenaest tisoč kron. Ker delničarji ne spadajo med revne sloje, se je podaril bogatim ljudem veliki kapital. Pa ni se slišal proti takemu postopanju najmilejši ugovor! Vsa javnost bi bila morala odločno in glasno proti taki razdelitvi rezervnega zaklada protestirati! Ta kapital naj bi se bil porabil za izpopolnitev univerze in njenih zavodov, za bolnišnice, Pasteurjev zavod, za zgradbo Dijaškega doma v Zagrebu in opravo tega, za zgradbo akademske menze, za invalidski dom itd., itd. Namesto, da so se razdelile graditeljnice, naj bi se bil ustanovil za obrtnike, male posestnike, delavce denarni oddelek, ali poseben zavod, ki bi tem slojem pomagal v zadostni meri in s cenanim kreditom. To bi spreobrnilo republikance v najkrajšem času v najboljše monarhiste!

Razpis dobave posteljnjakov, žimnic, omar, omaric. Uprava stalne vojne bolnice v Petrovaradinu naznanja trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da se bo dne 5. maja t. l. vršila pismena dražba za nabavo 260 železnih posteljnjakov na peresa, 750 žimnic, 74 nočnih omaric k po-

steljam, 6 velikih omar na ena vrata. — Predpisane kolkovane ponudbe je poslati do 5. maja na Upravo stalne vojne bolnice v Petrovaradinu. Pogoji se morejo ravnotam vpogledati.

Razpis dobave bencina, olja in desk. Uprava državnih monopolov v Beogradu razpisuje dobavo: 1. 30 vagonov bencina, 20.000 kg motornega olja za avtomobile in 4000 kg konzistentne masti. Razprava se vrši 4. maja v Beogradu. 2. 29.850 komadov desk iz mehkega lesa za potrebe ljubljanske tobačne tovarne. Razprava se vrši 10. maja v Beogradu. Natančnejši dobavni pogoji in vse druge potrebne informacije se dobe v pisarni uprave državnih monopolov v Beogradu. En izvod dobavnega razpisa je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na vpogled.

Mednarodne varstvene znamke. Radi pristopa naše države k mednarodni zvezi za varstvo industrijske lastnine v Bernu bo uprava za varstvo industrijske svojine v Beogradu pošiljala trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani mesečne publikacije urada v Bernu »Marques Internationales«, v katerih se objavljajo vse varstvene znamke, ki se registrirajo za podjetja onih dežel, ki so včlanjene v gori navedeni mednarodni zvezi. Da zainteresirani krogi doznajo, katere varstvene znamke v naši deželi so mednarodno zavarovane, daje trgovska in obrtniška zbornica gori omenjene publikacije v svoji pisarni interesentom na vpogled.

Izkaz posredovalnice slovenskega trgovskega društva »Merkur« v Ljubljani. Sprejme se: 5 knjigovodij, 2 korespondente, 4 konstituti, 1 skladiščnik, 5 pomočnikov mešane stroke, 2 pomočnika železniške stroke, 1 pomočnik manufakturne stroke, 3 pomočniki specijerske stroke, 2 pomočnika modne in galanterijske stroke, 7 kontoristinj, 7 prodajalk, 7 učencev in 1 učenka. Službe išče: 8 knjižgovodij, 1 korespondent, 4 kontoristi, 4 poslovodje, 2 potnika, 2 skladiščnika, 29 pomočnikov meš. stroke, 2 pomočnika železniške stroke, 2 pomočnika manufakturne stroke, 7 pomočnikov specijerske stroke, 1 pomočnik modne in galanterijske stroke, 23 kontoristinj, 7 blagačnicark, 27 prodajalk, 17 učencev in 9 učenk. Posredovalnica posluje za delodajalce in člane društva brezplačno, za druge pa proti mali odškodnini. Gg. trgovce prosimo, da se pri nastavljanju trgovskega in drugega osobja vedno poslužujejo naše posredovalnice, ki bo skušala njihov interesostonega ustreči.

Reklamni poslovni davki. Povodom razprave o predlogu novega državnega proračuna so se pričela v finančnem ministrstvu dela za določitev novih virov državnih dohodkov. Kakor znano, niso projektirani dohodki v preteklem letu, izvzemši takse, dosegli uspehov, kakor so se pričakovali. Ob tej priliki se je ukinil davek na poslovni obrt, ki je doslej dal 10 milijonov dinarjev. Namesto daveka se bo uvedel direkten neposreden davek, izdelan po vzoru francoskega, nemškega in avstrijskega zakona o poslovnem davku na izključni promet v državi na podlagi uslug, ki jih nudi država posameznikom. Načrt, izdelan v ministrstvu za finance, bo predložen finančnemu svetu v pretres. Poseben poslovnik za praktično izvedbo tega davka bo izdelan naknadno skupno s tarifnimi postavkami tega davka.

EM. LILEK.

Razmotrivanja o aktualnih državnih in ustavnih vprašanjih.

Čl. 159.

Vsakemu državljanu in vsakemu poklicu je zajamčena svoboda združevanja v svrhu člena in pospeševanja delavskih in gospodarskih razmer. Nedopustno je vsako odvrčanje in vsako središče, s katerim bi se ta svoboda omejila ali pa ovirala.

Čl. 160.

Kdor stoji v službi kot nameščeneec ali delavec, ima pravico na prosti čas, ki je potreben za izvrševanje njegovih državljanskih pravic in, v kolikor s tem ni oškodovan obrat, tudi na izvrševanje njemu poverjenih javnih

*) Glej št. 39. Zaradi pomankanja prostora smo morali začasno prekiniti z objavo člankov.

Poštni ček.
rač. 10.598

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celju

Telefon
št. 75 in 76

Delniška glavnica 50.000.000 kron.

CENTRALA V LJUBLJANI

Rezervni fondii nad 45.000.000 kron.

Podružnice

v Splitu, Trstu, Sarajevu, Gorici, Mariboru, Borovljah, Ptuj in Brežicah. 264 50-11

Sprejema vloge na knjižice in tekoči račun proti ugodnemu obrestovanju.

Kupuje in prodaja vse vrste vrednostnih papirjev, valut in dovoljuje vsakovrstne kredite.

Prodaja srečke državne razredne loterije.

Registrov. kreditna in stavbena zadruga z om. zav.

Prešernova ul. 15 v Celju
Rezervni zaklad 120.000 K.

"LASTNI DOM"

Restnino in invalidski davek plača zadruga, ne da bi ga vlagateljem zaračunala.

Sprejema hranilne vloge in jih obrestuje po štiri in pol od sto (4 1/2 %)

Hranilne vloge: 2.000.000 K.

Trgovina z manu-
fakturnim blagom

J. KUDISZ,

Gaberje 16, nasproti vojašnice prestolonaslednika Aleksandra.
374 150-14Bogata zaloga vseh vrst ino-
zemskega manufakturnega
blaga po zelo nizkih cenah.

častnih služb. V kaki meri se mu ima za to pridržati pravo na odškodnino, določuje zakon.

Čl. 161.

Za vzdrževanje zdravja in delavnosti, za zaščito materinstva in za skrb proti posledicam starosti, slabosti in nezgod stvari država obširno zavarovanje pod merodajnim sodelovanjem zavarovancev.

Čl. 162.

Država se bo zavzela za mednarodno ureditev delavskih pravnih razmer, s katero se ima doseči obča minimalna mera društvenih pravic za ves delavski stan človečanstva.

Čl. 163.

Vsaki Nемеc ima brez obzira na njegovo osebno svobodo moralno dolžnost, da udeležuje svoje duševne in telesne moči na tak način, kakor to zahteva blaginja celega naroda.

Vsakemu Nemcu naj se nudi možnost, da se preskrbuje z lastnim gospodarskim delom. V kolikor se mu ne more nuditi priložnost za njemu primerno delo, bo se skrbelo za njegovo potrebno prehrano. Poblizje imajo to urediti posebni državni zakoni.

Čl. 164.

Samostalni srednji stan poljedelstva, obrta in trgovine ima se podpirati v zakonodavstvu in upravi ter ščititi zoper preobremenitev in razlastitev.

Čl. 165.

Delavci in nameščenci so poklicani, da sodelujejo kot enakopravni člani skupaj s podjetniki pri ureditvi mezde in delavnih pogojev kakor tudi pri vsem gospodarskem razvoju produktivnih moči. Priznati se morajo obojestranske organizacije in njihove pogodbe.

Delavci in nameščenci dobijo za obrambo svojih društvenih in gospodarskih interesov zakonita zastopstva v obratnih delavskih svetih, kakor tudi v okrajnih delavskih svetih, razdeljenih po gospodarskih področjih, konečno še tudi v državnem delavskem svetu.

Okrajni delavski sveti in državni delavski svet se v namen izdelovanja vseh gospodarskih nalog in v namen sodelovanja pri socializacijskih zakonih združijo z zastopniki podjetnikov in drugih zainteresiranih krogov v okrajne gospodarske svete in v državni gospodarski svet. Okrajni gospodarski sveti in državni gospodarski svet se imajo urediti na tak način, da bodo v njih zastopani vsi važnejši poklici po svoji gospodarski in društveni važnosti.

Socialnopolitične in gospodarskopolitične zakonske osnove temeljne važnosti morajo se od državne vlade prijavit na odobrenje državnemu svetu prej ko se predložijo skupščini. Državni gospodarski svet ima pravico, da sam predlaga takšne zakonske osnove; če se državna vlada z njimi ne strinja, mora jih vendar prijavit državnemu zboru ter, obenem obrazložiti svoje protivno mnenje. Državni gospodarski svet more poveriti zastopstvo svoje vloge pri državnem zboru enemu svojih članov.

Delavskim in gospodarskim svetom morejo se poveriti v njihovih področjih nadzorne in upravne pravice.

Edino država ima pravico urediti sestavo in naloge delavskih in gospodarskih svetov, kakor tudi njihovo razmerje do drugih društvenih samoupravnih udrugetv. (Dalje prih.)

Zadnja poročila.

SKS in radikalcii za ustavo.

Beograd 26. aprila. V današnji popoldanski seji je govoril najprej zemljoradnik Benin. Izjavil je, da smatra zemljoradniška stranka za napako, ker se ni storilo vse, da pride do sporazuma. Ne gre pa, sklicevati se na plemenske razlike, temveč na gospodarsko podlago. Ustava mora biti ogledalo nove dobe in zaščita raznih socialnih in gospodarskih razmer.

Posl. Mermolja (SKS) je kritikoval delo SLS v Sloveniji. Je za vladni ustavni načrt. Fra Pašalič (Narodni klub) izjavlja, da je zakrivila težki položaj naroda v Bosni slaba uprava, ki izvira iz centralizma. Kritikoval je izvajanje agrarne reforme, ki nima dobrih posledic. Vladni ustavni načrt bo morebiti prodri, ker je kupljen. Ako se muslimanom izplača hak, bo glasoval proti načrtu. — Posl. Srnkovič (radikalec) govori o razmerah v Vojvodini, kjer je glavno vprašanje agrarno.

Zmede v Italiji.

Turin 26. aprila. Ker so fašisti zažgali delavsko zbornico, so delavei zasedli nekaj tovarn. Ko je nastopilo vojaštvo in policija, so se umaknili. Nekaj obratov še počiva.

Zavezniška konferenca v Londonu.

Pariz 26. aprila. Min. predsednik Briand je izjavil v poslanski zbornici, da je konferenca zaveznikov sklicana za 1. maj v London.

Nemčija in posredovanje Amerike.

Berlin 26. aprila. V seji državnega zbora je zunanji minister dr. Simon nastopil proti očitku, da je nemška vlada bojazljiva, ker se hoče podvreči razsodbi Hardinga. Naša dolžnost je — je dejal — svetu pokazati, da se v polnem obsegu zavedamo dolžnosti svetu pokazati, da smo brez pridržka pripravljeni storiti, kar je možno. Nisem hotel igrati zamudnega dolžnika. Pričakuje v najkrajšem času ameriškega odgovora.

Pariz 26. aprila. »Matin« javlja iz Washingtona: Včeraj je krožila govoriča, da vlada v vladnih krogih mnenje, da so nemški predlogi v posameznih točkah nezadostni, v drugih netočno izdelani. Vendar bo ostala ameriška vlada očitno v stikih z Nemčijo. Nemška vlada bo pozvana, da svoje predloge bistveno izpremeni. Ameriška vlada pa ne more obljubiti, da jih izroči zaveznikom, še manj pa, se zavezati, da bodo sprejeti.

Washington 26. aprila. Po sprejemu nemških predlogov so se na povabilo državnega tajnika podali poslaniki Anglije, Francije, Italije in Japonske v državni departement. Državni tajnik hoče slišati najprej mnenje zastopnikov zavezniških držav, predno da Nemčiji odgovori.

Lastnica in izdajateljica:

Zvezna tiskarna v Celju.

Urednik: Vekoslav Spindler.

Tiska: Zvezna tiskarna v Celju.

Ženična ponudba.

Inteligenten, pošten mož, 32 let star roko-delec, več tudi drugih gospodarskih del, z manjšo svoto denarja, želi spoznanja radi ženitbe z gospodično ali vdovo, ki poseduje nekaj premoženja. Ponudbe na upravnistvo pod »Resno 32« 504 1

Vajenec

zdrav in krepak, star nad 16 let, za pisarno in skladišče, z mesečno plačo se sprejme v tehnični veletrgovini. Ponudbe z navedbo starosti in predizobrazbe na se pošljejo v Celje, poštini predal 3. 505 2-1

Razglas.

Podpisano podjetje naznanja, da se državni most čez Savinjo »Zalec-Zabukovca« zaradi nujnega popravila od 1. maja do 15. avgusta zatvori.

Stavbeno podjetje

K. Jezernik, stavbenik v Celju.

Priljubljeni

Koestlin-keksi

različnih vrst, v originalnem til-ovoju, se zopet dobijo. Pekarna Achleitner, Celje, Kralja Petra c. 5. 503

Tovarna usnja Aleks Podvinec v Radečah pri Zidanem mostu išče proti dobrem plačilu in prostem stanovanju

več dobrih stalnih

delavcev.

Priglasite na gorenje tovarno. 506 2-1

Stavbeno in galanterijsko kleparstvo

Ant. Jožič nast.

Franjo Dolžan

Celje, Kralja Petra cesta 8

se priporoča za izdelavo vsakovrstnih stavbenih in galanterijskih del. Kričja strel, zvonikov, popravlja letih, naprava streljalskih itd. Izvršitev točna. Cene zmorne. Za izvršena dela so jameli.

Ivan Strelec

Prevzame vsa tapetarska dela, kakor napravo zimnic, tapetniških mobilij itd. Popravila izvršuje točno in ceno. Točas v zalogi morska 205 trava, afrik in žima za modrace. 50-50

tapetnik v Celju, Samostanska ul. 2.

CENE ZMERNE!

Manufakturna in modna

TRGOVINA

KAROL PAJK

Celje, Kralja Petra c.

: se priporoča za :
mnogobrojen obisk.

!POSTREŽBA TOČNA!

Priporoča se trdka

Jos. Petelinc, Ljubljana

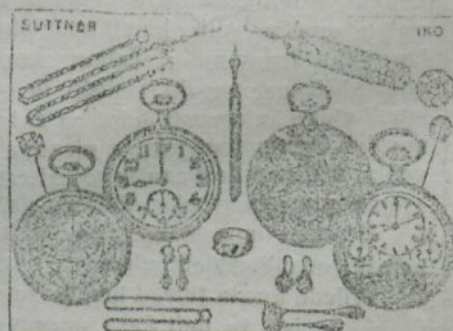
Sv. Petra nasip 7.

1350 52-30

Tovarniška zaloga šivalnih strojev in njih delov, ter potrebščine za krojače, čevljarje in šivilje na debelo in drobno.

1461
11-7

Ena ura?

katera trajno ve-
selje povzroča?

Samo Suttner-jeva ura!

Nikelnasta, po vsaki ceni in presenečeni bodete! Tudi verižice, prstane, uhane, zapestnice, stenske ure, zapestnice z urami in vsakovrstne potrebne reči kakor: škarje, nože, doze za cigarete, nažigalnike, britve, denarnice, jedilno orodje, razna darila za krste, imendane itd., kakor tudi velika zaloga vsakovrstnih zlatih in srebrnih predmetov. Vse dobro in ceno 1461 Zahtevajte cenike od 11-1 H. Suttner, Ljubljana št. 983.

Trgovina z galanterijskim, modnim in norimberškim blagom ter kranjskimi izdelki po najnižjih cenah

Fr. Kramar

v Celju, na Kralja Petra cesti.

206 Zaloga cigaretne papirja in stročnic. 50-12